

Одломци литерарног рада
који је на конкурс освојио 1.
мјесто.

28. јун 1941.

Апатија. Управо је то оно што не волим. Неосјетљивост, утрнуло осјећање, равнодушност, немарност, стање у ком код човјека ништа не може изазвати ни жалост ни радост, млитавост покрета са тежњом ка некретању. У нормалним приликама наступа усљед заморености мозга.

Зовем се Герд Шнајдер. Рођен сам у Дрездену, гдје сам се и школовао. По професији сам историчар, а до 1936. године

ЈАСЕНОВАЦ-ГРАДИНА — 60 ГОДИНА СЈЕЋАЊА НА ЖРТВЕ УСТАШКОГ КОНЦЕНТРАЦИОНОГ ЛОГОРА

*Гдје је мала срећа, бљесак стакла,
Ластавичје гнијездо, из вртића дах;
Гдје је куцај зипке, што се макла,
И на траку сунца златни кућни прах
И. Г. Ковачић: „Јама”*

2. мај 2005.

Јерихон. Прастари град у Палестини. Прича која подстиче на размишљање. Јевреји су седам пута обилазили око града и тек седми пут је снажни звук јерихонских труба срушио градске бедеме. Необична легенда. Јерихонска ружа. Чудна биљка, моја омиљена. Расте на источним обалама Средоземног мора. Пред крај живота стабло руже постаје дрвенасто, а као маховина оживи кад се освјежи водом.

И једна прича, једна истина може постати окамењена и заборављена све док је људи не натопе течношћу интересовања и жеље за истином.

Живот се састоји из датума, симбола, подсјетника и тражења. Врховима прстију листам жуте хартије у градској архиви у чије се зидове увукао мирис књига. Сваки лист садржи по једну или више легенди, прича или истина. Одлазим у библиотеку. Да ли је то она библиотека у Александрији? Са полица ме посматра Дантеов „Пакао”. Једна ствар је сигурна у људском животу. То је пакао. Сваки човјек ће осјетити пакао.

Пронашао сам занимљиву причу. Чудан је осјећај кад испод слоја прашине извучете причу. Јасеновац. Синоним пакла и проклете људске судбине. Не знам зашто сам овдје. Вјероватно не због ове приче. Чудна је та случајност — данас је годишњица ослобођења концентрационог логора. Како сам баш данас пронашао исповјест овог човјека? Али да не дужим, јер како каж Андрић: „Најбоље је пустити човјека да говори и човјек је причао:

сам се бавио новинарством. Имам тридесет година. Велика економска криза ме натјерала да се прикључим национал социјалистима. Тада сам био искрен. Рекао сам да желим сигуран посао. Нисам говорио о оданости, идеологији и држави. Од тада сам постао државни службеник задужен за проток информација између влада окупираних земаља и њемачке владе.

Прије мјесец дана сам дошао у Загреб са задатком да побољшам контакт између чиновника Независне државе Хрватске и секретаријата њемачке владе. Да ли ово желим?

Тргови су моје омиљено мјесто. Ограничени су са страна масивним зидовима старих грађевина, а ипак су отворени према небу. Ту се сусрећемо са људима, можда зато што то желимо, а можда зато што морамо. Трг је мјесто гдје могу слободно да размишљам.

Станујем у раскошном апартаману у центру града, али нисам срећан у толикој раскоши. Више волим да шетам као перипатетичар ако имам времена. Волим да записујем своје мисли. Можда сам се и преварио на почетку своје приче. Није ово апатија. Моје мисли су под јаким утицајем осјећања, моја осјећања нису мртва.

Пошто ми новинарски занат није био стран, занимао сам се за рад штампе. Као и у Њемачкој, и овдје су се медији заснивали на пропаганди. Човјек жели моћ и власт, то је циљ, медији су средство. Побједу доносе изманипулисане масе. Незванично сам сазнао да власти припремају радни логор у Посавини. Добијам и нове инструкције из Њемачке. Контролисаћу отварање логора. Премјештен сам у градић Јасеновац. Човјек је само играчка.